

Teoria sociològica micro

Codi: 101125
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: José Antonio Noguera Ferrer
Correu electrònic: Jose.Noguera@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Jordi Tena Sanchez

Prerequisits

S'ha d'haver superat l'assignatura de "Fonaments de Sociologia" en el primer curs, i és molt aconsellable haver cursat "Pensament Sociològic Contemporani". Especialment, es suposa un mínim coneixement dels clàssics de la sociologia i de les principals corrents del pensament sociològic al segle XX.

Objectius

Tal com revela l'èmfasi en les competències d'adquisició de coneixements, la teoria sociològica hauria de contribuir significativament a perfilar el mapa conceptual bàsic dels estudiants. Per aquest motiu s'articulen dos criteris pedagògics diferents: aquesta assignatura introdueix les principals aportacions teòriques a la sociologia que estan vigents avui dia, i ho fa de forma sistemàtica (atès que els aspectes històrics ja han estat estudiats en "Fonaments de Sociologia" i en "Pensament Sociològic Contemporani").

Competències

- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Comparar els enfocaments teòrics sobre els fenòmens macrosociològics i microsociològics.
3. Definir els principals conceptes microsociològics i macrosociològics.
4. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Expressar els debats sobre aquests enfocaments en diversos moments.
8. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
9. Identificar l'ús d'aquests enfocaments en diferents moments de la teoria sociològica.
10. Reconèixer les implicacions sociològiques de diversos debats intel·lectuals (sobre el subjecte, l'acció, l'ordre social, el llenguatge, etc.).
11. Relacionar-ne l'ús i la crítica amb el context històric en el qual han sorgit.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

1. Introducció a la teoria sociològica sistemàtica.
2. Explicació, mecanismes socials i teoria de l'acció social.
3. Individualisme i emergència.
4. Teoria de l'elecció racional.
5. Teoria de jocs i ciències socials.
6. Teoria de jocs evolucionària i cooperació social.
7. Coordinació i convencions socials.
8. Confiança social i teoria de la senyalització.
9. Teories de l'acció col·lectiva.
10. Marxisme analític.
11. Teoria de la racionalitat ordinària.
12. Teories de la racionalitat limitada, heurístiques i biaixos.
13. Racionalitat comunicativa i deliberativa.
14. Pluralisme motivacional.

Metodologia

L'assignatura s'estructurarà en base a quatre tipus d'activitats:

- 1) Exposició dels continguts del programa a classe per part del professorat (amb participació i discussió crítica dels estudiants).
- 2) Pràctiques consistents en exercicis d'aplicació pràctica de teories o altres activitats.
- 3) Tutories fora de l'aula.
- 4) Activitats autònomes per part dels estudiants: lectura de textos.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	38	1,52	2, 3, 6, 7, 9, 11

Seminaris	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 8, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	15	0,6	1, 3, 8
Tipus: Autònomes			
Treball de l'estudiant	70	2,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

L'avaluació es basarà en tres tipus d'exercicis:

1) Un examen final.

2) Realització de tres exercicis pràctics durant el curs, relacionats amb les matèries que es vagin estudiant a classe. Es descriuran i programaran els exercicis al llarg del curs en documents específics.

3) Un exercici basat en les lectures obligatòries que tindrà com objectiu acreditar que els estudiants les han llegit i n'han assimilat els continguts.

Observacions:

- Per superar l'assignatura serà necessari haver obtingut una nota mitjana mínima de cinc.
- En cas de no realització d'alguna de les proves d'avaluació (encara que s'obtingui una mitjana global de cinc o superior), la nota serà "no avaluable".
- En cas de no superar l'assignatura en l'avaluació continuada (per haver-la suspès o per no haver realitzat alguna de les proves), es podrà optar a reavaluació. Concretament:
 - Si no s'ha superat l'examen, s'haurà de recuperar amb un altre examen de les mateixes característiques.
 - Si no s'ha superat l'exercici basat en les lectures obligatòries, s'haurà de recuperar amb un altre exercici de les mateixes característiques.
 - Si no s'han superat les pràctiques, s'haurà de recuperar amb un exercici que es determinarà en el seu moment.
 - Per aprovar l'assignatura en la reavaluació és indispensable realitzar la prova de reavaluació de totes les parts no superades.
 - Qui aprovi l'assignatura en la reavaluació obtindrà una nota final de cinc.
- Les proves s'han de fer o presentar en el dia i l'hora fixat. Respecte a les proves presencials, només podran fer-les en un altre moment les persones que aportin un document mèdic que certifiqui que, el dia i a l'hora de la prova, no estaven en condicions de fer-la o que acreditin alguna altra raó que el responsable de l'assignatura consideri de força major. En principi, treballar no atorga dret a fer les proves en un altre moment, a no ser que s'acrediti degudament que la presència a la feina aquell dia i a aquella hora era imprescindible.
- Copiar suposarà suspendre l'assignatura amb un zero. Està prohibit utilitzar aparells electrònics (com mòbils) durant les probes presencials, tenir-los encesos es considerarà copiar.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	50	4	0,16	1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11

Exercici sobre les lectures obligatòries	35	3	0,12	2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12
Pràctiques	15	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12

Bibliografia

(La llista de lectures obligatòries estarà disponible cada curs al Moodle i/o al servei de fotocòpies).

1. Textos de referència bàsics

Aguiar, Fernando (1990): "La lógica de la cooperación", *Zona Abierta* nº 54/55.

Aguiar, Fernando; Criado, Henar y Herreros, Francisco (2003). "Sociología y elección racional", en Salvador Giner (comp.): *Teoría sociológica moderna*. Barcelona, Ariel.

Aguiar, Fernando; Barragán, Julia y Lara, Nelson (coords.) (2008). *Economía, Sociedad y Teoría de Juegos*. Madrid, McGraw-Hill.

Boudon, Raymond (2003). *Raison, bonnes raisons*. Paris, PUF.

Boudon, Raymond (2009). *La racionalidad en las ciencias sociales*. Buenos Aires, Nueva Visión, 2010.

Coleman, James (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge, The Belknap Press.

Elster, Jon (2007). *Explaining Social Behaviour*. New York, Cambridge University Press. (traducción al español en Gedisa, 2010, *La explicación del comportamiento social*).

Goldthorpe, John H. (2007). *De la sociología: números, narrativas e integración de la investigación y la teoría*. Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas, 2010.

Hedström, Peter (2005). *Dissecting the Social. On the Principles of Analytical Sociology*. Cambridge, Cambridge University Press.

Hedström, Peter y Swedberg, Richard (eds.) (1998). *Social Mechanisms. An Analytical Approach to Social Theory*. Cambridge, Cambridge University Press.

Hedström, Peter y Bearman, Peter (eds.) (2009). *The Oxford Handbook of Analytical Sociology*. Oxford, Oxford University Press.

Marí-Klose, P. (2000). *Elección racional*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.

Noguera, José A. (ed.) (2010). *Teoría sociológica analítica*. Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas.

Sánchez-Cuenca, I. (2004). *Teoría de juegos*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.

2. Bibliografia complementària recomanada per temes

Elecció racional i teoria de jocs

Becker, Gary (1976). *The Economic Approach to Human Behavior*. Chicago, Chicago University Press.

Becker, Gary (1987). *Tratado sobre la familia*. Madrid, Alianza.

Binmore, Ken (2007). *La teoría de juegos. Una breve introducción*. Madrid, Alianza, 2009.

Davis, Morton B. (1990). *Introducción a la teoría de juegos*. Madrid, Alianza.

Elster, Jon (ed.). (1986). *Rational Choice*. New York, New York University Press.

- Marí-Klose, P. (2000). *Elección racional*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Mero, Laszlo (2001). *Los azares de la razón: fragilidad humana, cálculos morales y teoría de juegos*. Barcelona, Paidós.
- Ovejero, F. (1993). "Teoría, juegos y método", *Revista Internacional de Sociología*, 5: 5-33.
- Poundstone, William (1995). *El dilema del prisionero. John von Neumann, la teoría de juegos y la bomba*. Madrid, Alianza.
- Resnik, Michael D. (1987). *Elecciones. Una introducción a la teoría de la decisión*. Barcelona, Gedisa, 1998.
- Rivera, Juan Antonio (2000). *El gobierno de la fortuna: el poder del azar en la historia y los asuntos humanos*. Barcelona, Crítica.
- Sánchez-Cuenca, I. (2004). *Teoría de juegos*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Schelling, Thomas (1978). *Micromotivos y macroconducta*. México, FCE, 1989.
- Schick, Frederic (1997). *Hacer elecciones*. Barcelona, Gedisa, 2000.

Individualisme metodològic

- Elster, Jon (1982): "Marxismo, funcionalismo y teoría de juegos. Alegato en favor del individualismo metodológico", *Zona abierta* nº 33 (1984).
- Levine, Andrew; Sober, Elliot y Wright, Olin E. (1986-1987). "Marxismo e individualismo metodológico", *Zona abierta*, nº 41-42.
- Noguera, José Antonio (2003). "¿Quién teme al individualismo metodológico? Un análisis de sus implicaciones para la teoría social", *Papers. Revista de Sociología*, nº 69.

Confianza y señalización

- Aguiar, Fernando (1993). "Confianza y racionalidad", en E. L. Espinoza y J. Rodríguez (eds.), ***Problemas de teoría social contemporánea***. Madrid: CIS.
- Pentland, Alex (2010). *Señales honestas. El lenguaje que gobierna el mundo*. Barcelona, Milrazones, 2008.

Teoria de l'acció col·lectiva

- Aguiar, Fernando (1990): "La lógica de la cooperación", *Zona Abierta* nº 54/55.
- Hardin, Russell (1982). *Collective Action*. Baltimore, John Hopkins University Press.
- Hirschman, Albert O. (1970). *Salida, voz y lealtad*. México, FCE, 1977.
- Hirschman, Albert O. (1982). *Interés privado y acción pública*. México, Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Olson, Mancur (1965). *La lógica de la acción colectiva*. México, Limusa, 1992.
- Olson, Mancur (1982). *Auge y decadencia de las naciones*. Barcelona, Ariel, 1986.
- Ovejero, Félix (1989). *Intereses de todos, acciones de cada uno*. Madrid, Siglo XXI.
- Taylor, Michael (1987). *Anarchy and cooperation*. Michigan, Ann Arbor.
- Revista Internacional de Sociología* nº 46 (2007) (monográfico sobre acción colectiva).
- Zona Abierta* nº 54/55 (1990) (monográfico sobre acción colectiva).

Teoria de jocs evolucionària

Axelrod, Robert (1984). *La evolución de la cooperación: el dilema del prisionero y la teoría de juegos*. Madrid, Alianza, 1996.

Axelrod, Robert (1986). *La complejidad de la cooperación*. Buenos Aires, Fondo de Cultura Económica, 2003.

Linares, Francisco (2007). "El problema de la emergencia de normas sociales en la acción colectiva", *Revista Internacional de Sociología* nº 46.

Tomasello, Michael y otros (2009). *¿Por qué cooperamos?* Madrid, Katz, 2010.

Racionalitat limitada, racionalitat cognitiva, pluralisme motivacional

Ariely, Dan (2008). *Las trampas del deseo*. Barcelona, Ariel.

Boudon, Raymond (1995). *Le Juste et le vrai: études sur l'objectivité des valeurs et de la connaissance*. París, Fayard.

Boudon, Raymond (2001). *The Origin of Values*. London, Transaction.

Boudon, Raymond (2003). *Raison, bonnes raisons*. Paris, PUF.

Boudon, Raymond (2006). "Homo sociologicus: neither a rational nor an irrational idiot", *Papers. Revista de Sociologia*, nº 80.

Cruz, Manuel (coord.) (1997). *Acción humana*. Barcelona, Ariel.

Elster, Jon (1979). *Ulises y las sirenas*. México, FCE, 1980.

Elster, Jon (1984). *Uvas amargas. Estudios sobre la subversión de la racionalidad*. Barcelona, Península, 1990.

Elster, Jon (1989). *Juicios salomónicos*. Barcelona, Gedisa, 1995.

Elster, Jon (1997). *Economics*. Barcelona, Gedisa.

Elster, Jon (2000). *Ulises desatado*. Barcelona, Gedisa, 2002.

Elster, Jon (2001). *Las limitaciones del paradigma de la elección racional: las Ciencias Sociales en la encrucijada*. Valencia, Alfons el Magnànim.

Lizón, Ángeles (2000). "Del «efecto Simmel» y la autopersuasión: la teoría cognitivista de las creencias de R. Boudon", *Papers. Revista de Sociologia*, nº 62.

Gigerenzer, Gerd (2007). *Decisiones instintivas. La inteligencia del inconsciente*. Barcelona, Ariel, 2008.

Gilovich, Thomas (2009). *Convencidos pero equivocados*. Barcelona, Milrazones.

Robles, José Manuel (2005). "Racionalidad acotada: heurísticos y acción individual", *Theoria*, vol. 14, nº 1, pp. 37-46.

Robles, José Manuel (2007). "Bajo el signo de la moral. ¿Son útiles los incentivos morales para explicar la acción colectiva?", *Revista Internacional de Sociología*, nº 46.

Sánchez-Cuenca, Ignacio (2007). "Cooperar por principio", *Revista Internacional de Sociología* nº 46.

Searle, John R. (2000). *Razones para actuar: una teoría del libre albedrío*. Oviedo, Ediciones Nobel.

Sen, Amartya (1991). *Sobre ética y economía*. Madrid, Alianza Editorial.

Sen, Amartya (1986). "Los tontos racionales", en Frank Hahn y Martin Hollis (eds.), *Filosofía y teoría económica*. México, FCE.

Simon, Herbert (1986), "De la racionalidad sustantiva a la procesal", en Hahn, Frank y Martin Hollis, *Filosofía y teoría económica*, FCE, México, pp. 130-171.

Normes socials

Aguiar, Fernando y De Francisco, Andrés (2003): "Identidad, normas e intereses", *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 103: 9-27.

Bicchieri, Cristina (2006). *The Grammar of Society. The Nature and Dynamics of Social Norms*. Cambridge, Cambridge University Press.

Elster, Jon (1991). *El cemento de la sociedad: las paradojas del orden social*. Barcelona, Gedisa.

Linares, Francisco (2007). "El problema de la emergencia de normas sociales en la acción colectiva", *Revista Internacional de Sociología* nº 46.

Marxisme analític

Cohen, Gerald A. (1982). "Réplica a «Marxismo, funcionalismo y teoría de juegos» de Elster", en *Zona Abierta* nº 33 (1984).

Domènech, Antoni (1991): "Elster y las limitaciones de la racionalidad", *Arbor* CXL, nº 550 (octubre).

Elster, Jon (1982): "Marxismo, funcionalismo y teoría de juegos. Alegato en favor del individualismo metodológico", *Zona abierta* nº 33 (1984).

Paramio, Ludolfo (1990). "Marxismo analítico", *Claves de razón práctica*, nº 7.

Raventós, Daniel (2003). "El marxismo analítico", en S. Giner (coord.), *Teoría sociológica moderna*. Barcelona, Ariel.

Roemer, John E. (1982). *Teoría general de la explotación y de las clases*. Madrid, Siglo XXI, 1994.

Roemer, John E. (ed.). (1986). *El marxismo: Una perspectiva analítica*. México, FCE, 1989.

Van Parijs, Philippe (1982). "El marxismo funcionalista rehabilitado. Comentario sobre Elster", en *Zona Abierta* nº 33 (1984).

Van Parijs, Philippe (1993). *Marxism Recycled*. Cambridge, Cambridge University Press.